

13.00.00
13.00.01
13.00.02
13.00.03
13.00.04
13.00.05

13.00.06
13.00.07
13.00.08
13.00.09
07.00.00
19.00.00

01.00.00
02.00.00
03.00.00
09.00.00
10.00.00
11.00.00

№5/2025

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogik, psixometodologik va tabiiy fanlarga
ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 284 sahifa,
14-may, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Qirg'izboyev Abdug'afvor Karimjonovich – Tarix fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Umarova H.O' – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Somurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'icha falsafa doktori (PhD)
Panjyiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Toshkent davlat texnika universiteti, G. V. Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti Toshkent temir yo'l muhandislari instituti.

EDITOR-IN-CHIEF:

Qirg'izboyev Abdug'affor Karimjonovich – Doctor of Historical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Umarova H.O'. – Minister of Preschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woogyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali Oliy attestatsiya komissiyasining 26-08-2024 yildagi №11-05-4381/01-Kengash tavsiyasiga ko’ra, pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning tadqiqot ishlari yuzasidan dissertatsiyalarining asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro’yxatiga kiritilgan.

Asos: OAK Pedagogik texnologiyalar va psixologik tadqiqotlar bo’yicha ekspert kengashi tavsiyasi (29-10-2024-y.; №10); OAK Tartib-qoida komissiyasi qarori (30-10-2024-y., №10/24); OAK Rayosatining qarori (31-10-2024-y., №363/5).

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.06.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan №C-5669245
reyestr raqami tartibi bo’yicha
ro’yxatdan o’tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310

MUNDARIJA

Nutq o'qitirish mashg'ulotlarida maqol va rivoyatlardan foydalanish texnologiyasi	12
Azimova Nodira Xikmatovna	
Matematikada o'tkaziladigan sinfdan tashqari viktorina, matematik ertalik va matematik musobaqalarni tashkil etish.....	15
Azizova Dilnoz Yo'ldashevna	
Adabiy ta'limda fanlararo integratsiyani rivojlantirishda didaktik o'yinlarning o'rni	19
Hasanova Bahora Isa qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darsliklaridagi kognitiv-pragmatik mashqlar turlari va mazmuni.....	22
Jahonova Nargiza Yunus qizi	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kimyo fanidan uyga vazifalarni tashkil etishda QUIZ testlardan foydalanish	28
Jamolova Nodirabegim Jobir qizi	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini tashkil etishning dolzarbligi	32
Mazgarova Durdona Shuxrat qizi, Mirzakamolova Komola Xojiakbar qizi	
Understanding and Using Articles in English: A Practical Approach.....	35
Mustafeyeva Nigina Shuhrat kizi	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari.....	40
Nosirova Dilfuza	
Ona tili va o'qish savodxonligi fanining boshlang'ich ta'limdagi o'rni va ahamiyati	45
Otamurodova Mahfirat Husan qizi	
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasidagi qaror va qonunlari asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuv	49
Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi, Po'latova Mahfuza To'liqin qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarlarining kasbiy etikasi va madaniy salohiyatini shakllantirish omillari...52	
Qodirova Fotima Rashidovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya jarayonining samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalarining qiyosiy tahlili55	
Shokirova Madinabonu Shomurod qizi	
Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishda mental arifmetikaning o'rni.....59	
Sulaymonova Nigora Olimjon qizi	
Boshlang'ich ta'limda ta'lim samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish mexanizmlari (Singapur ta'lim tizimi misolida).....63	
Taniqulova O'g'lioy Fahriddin qizi	
SWOT texnologiyasi asosida talabalarning tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish modeli.....66	
Abdusalomova Saidabonu Ziyovuddin qizi	
Механизмы формирования характера трудолюбия в младшем школьном возрасте	69
Зияев Амаль Толибович	
Современные методы обучения иностранному языку в начальных классах	72
Косимова Шахризода Бахромжон кизи, Рузметова Хилола Абдушариповна	
Ислам в духовных исканиях Льва Толстого: уважение великого писателя к религии и пророку	75
Мамасодикова Махзуна Жалол кизи	
Проблемы и особенности перевода с узбекского языка на русский: анализ ошибок и пути решения	78
Холмуродова Дилдора Хусниддиновна	
Развитие русского языка в современном мире	80
Чернова Татьяна Алексеевна, Темиров Руслан Расул угли, Хасанов Сайхунбек Килич угли	
Ona tili ta'limida muqobil javobli testlardan foydalanishning afzalliklari.....83	
Komilova Lola Nasilloevna	
Maxsus pedagogikani o'qitishda klinik, tarixiy, psixologik, didaktik materiallarni integrativ o'qitish metodlari	91
Djavlanova Nodira Xamza qizi	

Professional ta'lim muassasalari o'quvchilarining loyihalash kompetentligini shakllantirish	94
<i>Xidirova Dildora Zayniddinovna</i>	
Formation of Cultural Tolerance in Preschool Children Through Foreign Language Learning Using Digital Educational Resources	98
<i>Dadakhanova Mohlaroyim Muratvayevna</i>	
Ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash va qo'llab-quvvatlashning samarali usullarini o'rganish	106
<i>Ataullayev Fazliddin Fahriddin o'g'li</i>	
O'quv jarayonida sun'iy intellekt tizimlaridan foydalanishning ta'limiy aspektlari tahlili	110
<i>Zubayda Barnoyeva</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida funksional savodxonlikni shakllantirishning nazariy va metodik manbalari.....	116
<i>Mirxalilova Nargiza Akbarovna, Usmanova Mashkura Mirzoroximovna, Xunarova Lobar Akbaraliyevna</i>	
Butun dunyoda nogiron bolalarga nisbatan munosabat: stereotiplar va ularni yengish	120
<i>Axmadova Shahloxon Voxid qizi</i>	
Ijtimoiy va pedagogik riabilitatsiyon deviant xulqi bo'lgan o'smirlar.....	124
<i>Abduvaliyeva Mashhura Abduvohid qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida mehnat munosabatlarini tartibga solishda sog'lom ish muhitini yaratish.....	127
<i>Qosimova Shaxnoza Nuriddinovna</i>	
Maktab o'quvchilarida chet tili bo'yicha strategik kompetensiyani shakllantirish: psixologik asoslar	131
<i>Akmalxonova Nodira</i>	
Chet tillarini o'zlashtirishning psixologik asoslari: A. A. Leontyev qarashlarining tahlili	137
<i>B. O. Toshboyeva</i>	
O'quvchilarni tabiiy-ilmiy savodxonligini shakllantirish asosida tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning xususiyatlari mazmuni	143
<i>Ro'zimatov Jamshid Alisher o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf "tarbiya" darslarida o'quvchilarning tanqidiy tafakkurini rivojlantirishga qaratilgan mavzularning mazmun-mohiyati	148
<i>Xoliqulova Moxichehra Nodir qizi</i>	
Развитие деонтологической компетентности будущих учителей предмета "воспитания"	152
<i>Бахобов Анвар Абдусаттор угли</i>	
Obrazli tafakkur – boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini o'stiruvchi vosita	155
<i>Turg'unova Xumora Xusniddin qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda janriy xususiyatlariga ko'ra ifodali o'qish ko'nikmasining yo'nalishlari	158
<i>Tirkasheva Xumora Nurali qizi</i>	
Sharof Boshbekovning "Temir xotin" dramasida dramatik diskursning semantik va sintaktik qurilishi	162
<i>Mavlanova Xafiza Gulmurodovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning teleko'rsatuvlar vositasida nutq madaniyatini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	166
<i>Abduvosiyeva Mahmuda Xamidullo qizi</i>	
"O'z-o'zini rivojlantirish", "amaliyot" hamda "pedagogik amaliyot" tushunchalarining ijtimoiy-falsafiy, pedagogik talqini	169
<i>Adasheva Matluba</i>	
Kursantlarda muzokaraga kirishish ko'nikmalarini shakllantirishda nizoli vaziyatlar strategiyalarining psixologik o'rni	173
<i>Azamjonova Oyniso Qahramon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvi jarayonida rahbar kompetensiyalarini rivojlantirishning zamonaviy metodik yondashuvlari.....	178
<i>Berdiyeva Dilafruz Shuxratovna</i>	
Boshlang'ich ta'lim o'quv-tarbiya jarayonida mashq daftarining o'rni va ahamiyati	182
<i>Bo'ronova Maftuna Valijon qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida kitobxonlik madaniyatini takomillashtirishning nazariy asoslari	186
<i>Burxanov Bahodir Baxtiyorxodjaevich</i>	
Yoshlar orasida emotsional intellektni rivojlantirishning psixologik asoslari	191
<i>Darvishxojayev Xasan Abdulxakimovich</i>	
Boshlang'ich sinf tabiiy fanlar darslarida virtual ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	195
<i>Djurayeva Nargis Narkulovna</i>	

Ingliz tilida talaffuzni o'rgatishda samarali zamonaviy kompyuter dasturlari	198
<i>Ernazarova Shahnoza Ergash qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyaning ahamiyati va ma'naviyatga ta'siri	202
<i>Fayziyeva Dilfuza Tohir qizi</i>	
The Importance of Modern Technologies For Improving Speech Skills of Primary Students.....	206
<i>I. A. Komolova</i>	
Bo'lajak pedagoglarning ta'lim jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishining o'ziga xos imkoniyatlari.....	209
<i>Inadullayeva Sevara Qahramonovna</i>	
O'quvchilarning jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiruvchi metodlar	212
<i>Jumanova Shaxnoza Baxromjanovna</i>	
Ulug'bek Hamdamning "Isyon va itoat" romanida obrazlar hayotiga konfliktning ta'siri.....	215
<i>Karimova Mahliyoixon Mahkamjon qizi</i>	
Sharq mutafakkirlari qarashlarida harbiy xizmatchilarda psixik o'zini o'zi boshqarish muammolarining metodologik tahlili	219
<i>Kiyomxujaeva Madina Rustambek qizi</i>	
Xorijiy tillarni o'qitishda milliy va xalqaro tajribalarni solishtirish	224
<i>Jumaboyeva Malika, Eshpolatova Nozima, Ne'matova Shahzoda, Razzakova Nodira</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida markazlar faoliyatini rivojlantirishda tarbiyachining nutqiy madaniyati	227
<i>Nazarova Zulayxo Turabovna, Oydinova Baxriniso Burxon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni faoliyatlar orqali ma'naviy-ma'rifiy qiyofasini shakllantirishda tarbiyachining vazifalari	231
<i>Niyozova Maftuna Normaxmat qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni raqamli ta'lim muhitida "Smart-Learning" texnologiyalarini samarali qo'llashga tayyorlash metodikasi (umumiy pedagogika misolida)	234
<i>Nurullayeva Ugulxon Ergashboyevna</i>	
O'qish savodxonligini rivojlantirishning zamonaviy didaktik yondashuvlari	237
<i>Oripova Dilnozaxon Abduvosi qizi, Azimova Ziyoda Ergashevna</i>	
Adabiy ta'limda o'quvchilarning refleksiv ko'nikmalarini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	241
<i>Qodirova Dilnoza Alisher qizi</i>	
"Yorug'lik dispersiyasi va uni hosil bo'lishi" mavzusini eksperimental yo'l bilan tushuntirish metodikasi.....	245
<i>Rashidova Vazira Baxodir qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarini akademik mobillik asosida o'qitish tizimini takomillashtirish muammolari va ularning yechimlari	248
<i>Ruziyeva Shoxida Fatilloevna</i>	
Literature is A Reflection of the Soul and Culture of Humanity.....	254
<i>Sayidova Sayyora Yorikulovna</i>	
Linguistic Devices in Detective Terminology of "The Purloined Letter" by Edgar Allan Poe	257
<i>Shokirova Markhabo</i>	
Maktab direktorlarining psixologik bilimlarini rivojlantirishning ahamiyati va yo'nalishlari.....	260
<i>Talabayev Utkirjon Rosuljonovich</i>	
Bo'lajak harbiy xizmatchilarda empatiya orqali kasbiy moslashuvchanlikni oshirishning ijtimoiy-psixologik asoslari	263
<i>Toshmatov Rustamjon Muydinjon o'g'li</i>	
Tanqidiy tafakkurni shakllantirishning pedagogik va psixologik nazariyasi bo'yicha xorijiy va mahalliy tadqiqotlar tahlili	266
<i>Xudoyorova Gavhar Baxtiyor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash mazmuni va amaliy ahamiyati	271
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Zulfiya she'riyatida vafodor ayol timsoli	274
<i>Yusupova Muqaddam Mahmutjonovna</i>	
Yangi davr – yangi dars: ta'limdagi zamonaviy metodlar.....	278
<i>Jumoniyo'zov Nurbek Xudoyorovich</i>	
Взаимное сотрудничество Республики Узбекистан и Республики Азербайджан в формировании современной системы международных отношений	280
<i>Исломов Абдулазиз Латиф угли</i>	

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA MILLIY VA XALQARO TAJRIBALARNI SOLISHTIRISH

Jumaboyeva Malika

Eshpolatova Nozima

Ne'matova Shahzoda

Razzakova Nodira

Samarqand iqtisodiyot va servis institute, Servis fakulteti Log-324 guruh talabalari

Ilmiy rahbar: Komilova Mukkarram Qobuljonovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada bugungi kunda tobora ommalashib borayotgan soha – ya'ni, chet tillarini o'rganish va o'rgatishda ilg'or texnologiyalardan foydalanib, o'quv jarayonining sifatini oshirish asoslari bayon etiladi. Shuningdek, chet tillarini o'rganayotgan talabalarga yangi tilni o'rgatishda maxsus texnikadan foydalanish, ularning harakatini rag'batlantirish va mustaqil faoliyatini rivojlantirishga yordam beradigan O'zbekistonning milliy tajribasi hamda xorijiy mamlakatlarning ilg'or yondashuvlari tahliliy metodlar asosida keltirib o'tilgan. Maqolada AQSh, Germaniya, Janubiy Koreya kabi mamlakatlarning xorijiy til o'qitishdagi yondashuvlari milliy tajriba bilan taqqoslanadi hamda amaliy tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: innovatsion usul, interaktiv metodlar, kompetensiya, oliy ta'lim, chet tillari, baholash tizimi, xorijiy tajribalar, kommunikativ yondashuv.

Abstract: This article describes the fundamentals of improving the quality of the educational process using advanced technologies in the study and teaching of foreign languages – a field that is becoming increasingly popular today. It also presents Uzbekistan's national experience and analytical methods of advanced foreign approaches, which help improve students' motivation and independent work when using special techniques in learning a new language. The article compares the approaches of countries such as the USA, Germany, and South Korea in foreign language teaching with national experience and provides practical recommendations.

Key words: innovative methods, interactive techniques, competence, higher education, foreign languages, assessment system, international experience, communicative approach.

Аннотация: В статье изложены основы повышения качества образовательного процесса с использованием передовых технологий в изучении и преподавании иностранных языков – направления, которое сегодня становится все более популярным. Также представлены аналитические методы национального опыта Узбекистана и передовые подходы зарубежных стран, способствующие совершенствованию использования специальных методик в обучении новому языку студентов, изучающих иностранные языки, и стимулированию их самостоятельной деятельности. В статье сравниваются подходы к преподаванию иностранных языков в таких странах, как США, Германия и Южная Корея, с отечественным опытом и даются практические рекомендации.

Ключевые слова: инновационные методы, интерактивные методики, компетенция, высшее образование, иностранные языки, система оценки, зарубежный опыт, коммуникативный подход.

KIRISH

Hozirgi globallashuv davrida xorijiy tillarni bilish nafaqat individual shaxsiy yutuq, balki milliy taraqqiyot va xalqaro aloqalarning asosi sifatida e'tirof etilmoqda. Chet tillarini o'rganish ko'plab mamlakatlarda ta'lim siyosatining muhim ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. Chunki xorijiy tillarni bilish nafaqat axborotga ochiqlik, balki yangi bilimlar, texnologiyalar va madaniyatlar bilan tanishish imkonini beradi. Xususan, ingliz tili bugungi kunda diplomatiya, biznes, fan va texnologiyalar tili sifatida e'tirof etilmoqda. Shu bois uni o'rganish istagi tobora kuchayib bormoqda. O'zbekiston Respublikasida ham xorijiy til, ayniqsa ingliz tilini o'rgatish sohasida qator islohotlar amalga oshirilmogda.

Maktabgacha ta'limdan boshlab oliy ta'limgacha bo'lgan barcha bo'g'inlarda chet tillarini o'rganish tizimi yo'lga qo'yilgan. Shu bilan birga, jahonning rivojlangan davlatlarida xorijiy tillarni o'qitish bo'yicha shakllangan tajribalarni o'rganish va tahlil qilish, ularning afzalliklarini milliy sharoitga moslashtirish orqali yanada samarali ta'lim tizimini shakllantirish mumkin. Har bir davlat o'zining madaniyati, iqtisodiy holati va texnologik infratuzilmasidan kelib chiqqan holda til ta'limini yo'lga qo'yadi. Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'qitish bo'yicha O'zbekiston tajribasi bilan bir qatorda AQSh, Germaniya, Janubiy Koreya va Finlyandiya kabi mamlakatlardagi ilg'or yondashuvlar tahlil qilinadi hamda ular o'rtasida o'zaro solishtirma tahlil olib boriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekiston ta'lim tizimida xorijiy til o'rganishga oid yangicha qarashlar shakllanmoqda. Boshlang'ich sinflardan boshlab ingliz tilini o'qitish yo'lga qo'yilgan, maktabgacha ta'lim muassasalarida esa maxsus o'yinli metodikalar asosida bolalarda chet tilga bo'lgan dastlabki qiziqish uyg'otilmoqda. O'quvchilarda tilga nisbatan qiziqish uyg'otish, ularni faol ishtirok etishga undash, og'zaki nutqni rivojlantirishga e'tibor qaratilmoqda. Ta'limda interfaol metodlar, ko'rgazmali vositalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va onlayn platformalar keng joriy etilmoqda. Shuningdek, o'qituvchilarni tayyorlash, ularning kasbiy salohiyatini oshirish maqsadida maxsus milliy dasturlar ishlab chiqilgan. Biroq ta'lim jarayonida hanuzgacha grammatikaga ortiqcha urg'u berilishi, amaliy muloqotga yetarlicha e'tibor berilmayotgani, darsliklar mazmunining bir xilligi ayrim kamchiliklar sirasiga kiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Xalqaro tajribaga nazar solinsa, AQShda xorijiy tillarni o'rgatish kommunikativ kompetensiyani shakllantirishga qaratilgan bo'lib, bunda o'quvchilar real hayotiy vaziyatlarda tilni qo'llash, mustaqil fikr bildirish, muammolarni hal qilish kabi faoliyatlar orqali o'rganadilar. Dars jarayonida autentik materiallardan foydalanish, rolli o'yinlar, jamoaviy loyihalar, podkastlar va video bloglar asosida tashkil etilgan topshiriqlar mavjud. Bu uslubda til faqat grammatik birliklar to'plami sifatida emas, balki real aloqa vositasi sifatida o'rgatiladi. Baholashda esa faqat yakuniy testlarga emas, balki doimiy kuzatuv, suhbat, yozma topshiriqlar va portfoliolar asosida rivojlanish darajasi aniqlanadi. Shuningdek, har bir o'quvchining shaxsiy ehtiyojlariga qarab yondashish, differensial metodlarni qo'llash AQSh ta'limining ustun tomonidir. Germaniya tajribasida esa til o'rganish CEFR – Yevropa umumiy til doirasidagi kompetensiyalar tizimiga asoslanadi. Har bir bosqichda o'quvchining bilishi kerak bo'lgan ko'nikmalari aniq belgilanadi. Bu tizim o'qituvchi va o'quvchi uchun aniq yo'l xaritasi bo'lib xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'qitish jarayoni grammatik va leksik bilimlarni chuqur o'rganish bilan birga, ijtimoiy kontekstda tilni to'g'ri qo'llashga qaratiladi. Darslar nazariy bilim bilan amaliy mashg'ulotlarni uyg'unlashtiradi, yozma nutq, eshitish va og'zaki muloqot ko'nikmalari muntazam rivojlantiriladi. Germaniyada ta'lim sifati xalqaro imtihonlar orqali baholanadi va o'quvchilar oldindan sertifikat imtihonlariga tayyorlanadi. Janubiy Koreya xorijiy til o'rgatishda texnologik yondashuvga tayanadi. Ular sun'iy intellekt asosida ishlab chiqilgan maxsus platformalardan, virtual laboratoriyalardan, talaffuzni aniqlovchi interaktiv dasturlardan foydalanadilar. Har bir o'quvchi o'zining bilim darajasiga qarab mos topshiriqlarni bajaradi. Onlayn platformalarda o'quvchi taraqqiyoti doimiy kuzatib boriladi, o'z xatolari ustida ishlash imkoniga ega bo'ladi. Darslarda "flipped classroom" modeli qo'llaniladi, ya'ni o'quvchilar nazariyani uyda o'rganib, dars vaqtida esa amaliy mashg'ulotlar orqali bilimlarini mustahkamlashadi. Gamifikatsiya – o'yinlashtirish orqali o'quvchilarning motivatsiyasi yuqori darajada saqlanadi. Bu uslub ayniqsa maktab o'quvchilari orasida samarali bo'lib, tilni o'rganish jarayonini zavqli qiladi.

Finlyandiya ta'lim tizimida esa o'quvchi shaxsiga qaratilgan, stresssiz, qulay muhitda til o'rgatish asosiy prinsip hisoblanadi. Darslar individual yondashuv asosida tashkil etiladi. O'qituvchi har bir o'quvchining o'ziga xosliklarini hisobga olib, ularga mos metodik vositalar tanlaydi. Baholashda raqamli ballar yoki reytingdan ko'ra sifatli mulohazalar, izohlar ustuvorlik qiladi. O'quvchining mustaqil o'rganishga bo'lgan qiziqishi, ichki motivatsiyasi birinchi o'ringa qo'yiladi. Dars mazmuni esa hayotiy holatlar asosida tuzilib, muloqotga asoslangan topshiriqlar ustunlik qiladi. O'yin, san'at, teatr, media vositalar yordamida o'rgatish til ta'limini bolalar uchun qiziqarli va ijodiy qiladi.

XULOSA

Xorijiy tillarni o'qitishda milliy va xorijiy tajribalarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, har bir davlat o'z sharoitiga mos, ammo umumiy maqsad – tilni erkin, faol va muloqot vositasi sifatida o'rgatishga qaratilgan yondashuvni shakllantirgan. O'zbekiston tajribasi shakllanish bosqichida bo'lib, davlat tomonidan ko'rilayotgan islohotlar, malaka oshirish dasturlari, texnologik yangiliklar joriy etilayotgani ijobiy holatdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Soyibjonova R. A. (2023). Xorijiy tillarni o'rganish metodikasi. Educational Research in Universal Sciences, 2(14), 257–260.
2. G'aniyeva M., Ergasheva D. (2023). Xorijiy tillarni o'qitish metodikasida zamonaviy usullar. Akademik izlanishlar, 2(26), 129–133.
3. Ko'charova F. (2023). Xorijiy tillarni o'qitishda mamlakatimizda olib borilayotgan islohotlar va ingliz tilini rivojlantirish usullari. Obshestvennye nauki, 2(12), 11–13.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.